

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL. 411.003.05.2016
D/16/502

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli D/16/502 – „Działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym”

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie

Kontroler Zbigniew Lis, główny specjalista, upoważnienie do kontroli nr 99773 z dnia 25 marca 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Gimnazjum Gminne im. ks. Wojciecha Zinka w Gietrzwałdzie, ul. Klonowa 1 (dalej: „Szkoła” lub „Gimnazjum”)

Kierownik jednostki kontrolowanej Leszek Orciuch, Dyrektor Gimnazjum (od września 2005 r.)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ skontrolowaną działalność.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Gimnazjum prawidłowo realizowało podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół². Treści dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym, były przekazywane głównie na zajęciach edukacyjnych z przedmiotu o nazwie „Edukacja dla bezpieczeństwa” oraz „Zajęcia techniczne”.

Gimnazjum uczestniczyło również w akcjach edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym dzieci i młodzieży. Podejmowało także działania wychowawczo-profilaktyczne na rzecz zapewnienia uczniom bezpiecznej drogi do szkoły, przy czym większość młodzieży korzystała z dowożenia zorganizowanego przez organ prowadzący.

Gimnazjum przestrzegało także wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki³.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz.U z 2012 r., poz. 977 ze zm.

³ Dz. U. z 2001 r. Nr 135, poz. 1516 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania szkoły związane z poprawą bezpieczeństwa osób nieletnich korzystających z dróg publicznych.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Organem prowadzącym Gimnazjum jest Gmina Gietrzwałd (dalej „Gmina”)⁴, a zgodnie z planem sieci publicznych szkół podstawowych i gimnazjów oraz granic ich obwodów⁵, do obwodu Gimnazjum należały obwody Szkoły Podstawowej w Biesalu (20 miejscowości), Sząbruku (8 miejscowości) oraz Gietrzwałdzie (9 miejscowości).

Ze Statutu Szkoły wynikało m.in., że za bezpieczeństwo uczniów podczas zajęć:

- obowiązkowych, nadobowiązkowych i pozalekcyjnych w szkole odpowiadał nauczyciel prowadzący te zajęcia;
- odbywających się poza terenem Gimnazjum odpowiadali kierownik zajęć i opiekun grupy, a tryb i sposób organizowania wycieczek określał regulamin wyjść i wycieczek szkolnych obowiązujący w Szkole.

Według stanu na 1 września, do Gimnazjum uczęszczało w roku szkolnym:

- 2014/2015 odpowiednio 132 uczniów w sześciu oddziałach (po dwa oddziały klas I, II i III), z tego tylko 15 było dochodzących do szkoły (miało do niej mniej niż 4 km), ponieważ większość z nich zamieszkiwała w Gietrzwałdzie. Pozostałych 117 (89%) uczniów było przez Gminę dowożonych do i ze szkoły (18 uczniów miało do szkoły do 4 km oraz 99 ponad 4 km).
- 2015/2016 odpowiednio 124 uczniów w sześciu oddziałach (po dwa oddziały klas I, II i III), z tego tylko 7 było dochodzących do szkoły (mniej niż 4 km), ponieważ większość z nich zamieszkiwała w Gietrzwałdzie. Pozostałych 117 (94%) uczniów było przez Gminę dowożonych do i ze szkoły (wszyscy mieli do szkoły ponad 4 km).

(dowód: akta kontroli str. 3-15)

W latach 2014-2016, dowożenie dzieci i uczniów do i z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Biesalu i Gietrzwałdzie oraz Gimnazjum w Gietrzwałdzie było zorganizowane przez Gminę czterema środkami transportu, w tym w roku szkolnym 2015/2016 trasę:

- Nr 1 i 2 (Salminek, Jadaminy, Parwólki, Guzowy Piec, Śródką Biesal, Tomaryny i Gietrzwałd oraz Kudypy, Gronity, Naterki, Sząbruk, Uniszewo, Cegłowo, Łajsy, Pęglity i Gietrzwałd) obsługiwał przewoźnik PKM Olsztyn, który dowoził 55 uczniów, zgodnie z wykazem sporządzonym przez Gimnazjum,
- Nr 3 (Sząbruk, Uniszewo, Cegłowo, Łajsy i Gietrzwałd) obsługiwał przewoźnik PKS Olsztyn, który dowoził 35 uczniów, zgodnie z wykazem z Gimnazjum,
- Nr 4 (Rapaty, Podlejski, Biesal, Zaświerki, Łęguty, Nagłady i Gietrzwałd) obsługiwał autobus szkolny „Gimbus”, który dowoził 29 uczniów, zgodnie z wykazem sporządzonym przez Gimnazjum.

(dowód: akta kontroli str. 16-43)

Gmina, wspólnie z Gimnazjum, zapewniała uprawnionym do tego uczniom bezpieczną drogę do i ze Szkoły w formie dowożenia, które dotyczyło większości uczniów. Kontrola wykazała m.in., że:

- Dowożeniem do i ze Szkoły, pod opieką opiekuna przewoźnika, objęci byli wszyscy uprawnieni uczniowie, którym dowożenie przysługiwało na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁶.

⁴ Zgodnie ze Statutem Gimnazjum, przyjętym uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu 25 marca 2011 r.

⁵ Ustalonym przez Radę Gminy Gietrzwałd uchwałą Nr XXII/247/2001 z dnia 18 kwietnia 2001 r.

⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 ze zm.

- Dowożenie uczniów finansowane było z budżetu Gminy i w 2015 r. jego koszt ogółem wyniósł 62.021 zł, co stanowiło 559 zł na jednego ucznia, przy czym przyjęto uśrednioną liczbę 120 dowożonych.
- Gmina zapewniała zwrot kosztów przewozu prywatnym pojazdem, uczniów niepełnosprawnych do i ze szkoły lub placówki specjalnej umożliwiającej realizację obowiązku szkolnego i obowiązki nauki.
- Dojeżdżającym uczniom, oczekującym na zajęcia w Szkole lub dowożenie do miejsca zamieszkania, Gimnazjum zapewniało opiekę nauczyciela poprzez zorganizowanie im zajęć opiekuńczo-edukacyjnych pod nazwą „Konsultacje”. Przedmiotem i tematem tych „Konsultacji” była zajęcia z różnych dziedzin, np. „Jak skutecznie się uczyć”, „Alkohol - przyjaciel czy wróg”, „Spotkanie z pracownikiem hospicjum”, „Zajęcia sportowe”, „Prawdy i mity na temat uzależnień” i „Pomoc w odrabianiu pracy domowej”.

(dowód: akta kontroli str. 44-59)

1.2. Podczas kontroli NIK, wśród wszystkich uczniów Gimnazjum, przeprowadzona została ankieta dotycząca bezpieczeństwa ruchu drogowego⁷. Ankietę wypełniło 106 (91%), spośród 116 uczniów ogółem. Analiza ankiet wykazała m.in., że:

- 98 uczniów (92%) było dowożonych do Gimnazjum transportem Gminy, a ośmiu dochodziło do niego pieszo;
- 86 uczniów (81%) uznało, że ich droga z domu do Gimnazjum jest bezpieczna, a 20 (19%) oceniło swoją drogę do niej, jako niebezpieczną;
- 88 (83%) uczniów posiadało karty rowerowe;
- dwóch uczniów, na pytanie „Jak przebiega twoja droga do szkoły?”, odpowiedziało, że o ile ma możliwość, to dojeżdża rowerem do Gimnazjum, przy czym jeden z nich wskazał, że posiada kartę rowerową, a drugi takiej karty nie posiadał.

W ankietach uczniowie nie wskazali miejsc niebezpiecznych w drodze do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 60)

1.3. W okresie objętym kontrolą, Dyrektor Gimnazjum informował uczniów o zasadach bezpieczeństwa na drogach w związku z występowaniem trudnych warunków atmosferycznych. Komunikat taki był wywieszony na tablicy ogłoszeń Szkoły, a jednym z jego elementów, była informacja o treści: „Po zapadnięciu zmroku uczeń ma obowiązek poruszać się poza domem w odzieży wyposażonej w elementy odblaskowe”.

(dowód: akta kontroli str. 61)

1.4. Gimnazjum w okresie objętym kontrolą, organizowało uczniom wycieczki szkolne. Analiza dokumentacji 10 wycieczek zorganizowanych w roku szkolnym 2014/15 i 2015/2016 wykazała, że w trakcie ich organizacji przestrzegano wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki oraz w Statucie Szkoły w zakresie bezpiecznego pobytu ucznia w szkole. We wszystkich przypadkach, sporządzana była „Karta wycieczki/imprezy”, którą zatwierdzał Dyrektor Gimnazjum. Dokument ten zawierał m.in.: cel i założenia programowe wycieczki oraz jej termin i trasę, a także liczbę uczestników.

Karty zawierały również oświadczenia opiekunów (jednego lub dwóch w zależności

⁷ W formie odpowiedzi na pytania zamieszczone w kwestionariuszu przekazanym uczniom.

od liczby uczniów) i kierownika wycieczki o zobowiązaniu się do przestrzegania przepisów w zakresie zasad bezpieczeństwa na wycieczkach i imprezach dla dzieci i młodzieży. Kadra nauczycielska posiadała odpowiednie przeszkolenie dla kierowników wycieczek.

(dowód: akta kontroli str. 62-71)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Realizacja podstawy programowej w zakresie zagadnień związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego.

Opis stanu faktycznego

Gimnazjum realizowało podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie treści dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd). Zgodnie z „Ramowym planem nauczania dla Gimnazjum, w tym Gimnazjum Specjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym”, stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych⁸, minimalny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych (przedmiot, który zawierał elementy brd) w gimnazjum wynosił: 30 godzin w ramach przedmiotu „Edukacja dla bezpieczeństwa” oraz 65 godzin z przedmiotu „Zajęcia techniczne” rocznie.

Analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych prowadzonych w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 wykazała, że w:

- dwóch klasach drugich, w ramach przedmiotu pn. „Technika”, liczba godzin nauczania zagadnień z brd wynosiła 66 godzin lekcyjnych w roku szkolnym, czyli w przeliczeniu dawało to dwie godziny tygodniowo. Tematem tych zajęć było, np.: „Bezpieczeństwo podczas przechodzenia i przejeżdżania przez przejazdy kolejowe oraz tramwajowe”, „Rowerzysta, jako bezpieczny użytkownik drogi” i „Zasady pierwszeństwa i podstawowe manewry w ruchu drogowym”. Podczas zajęć edukacyjnych z brd, nauczyciel korzystał m.in. z zeszytu tematycznego z ćwiczeniami dla ucznia pn. „Wychowanie komunikacyjne” oraz podręcznika „Zajęcia techniczne”.
- dwóch klasach trzecich, w ramach przedmiotu pn. „Edukacja dla bezpieczeństwa”, liczba godzin nauczania zagadnień z brd wynosiła 33 godziny lekcyjne w roku szkolnym, czyli w przeliczeniu dawało to jedną godzinę tygodniowo. Tematem tych zajęć było, np. „Pierwsza pomoc w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia człowieka”, „Wstrząs pourazowy” i „Pierwsza pomoc w przypadku zasnętnięć, omdleń i tonięć” oraz „Złamania kości i uszkodzenia stawów”.

(dowód: akta kontroli str. 72-89)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁸ Dz.U. z 2012 r., poz. 204

3. Udział szkoły w akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą działalność Gimnazjum dotycząca udziału uczniów w akcjach edukacyjno-promujących brd, polegała na:

- udziale w 2016 r. trzech uczennic w Powiatowym Turnieju Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w ramach Warmińsko-Mazurskiego Turnieju BRD;
- wybudowaniu przy szkole placu ćwiczeń do jazdy na rowerze;
- propagowaniu „Bezpiecznej drogi do szkoły”, poprzez umieszczenie na korytarzach szkoły tablic informacyjnych Biura Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji,
- progowaniu zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego na zajęciach opiekuńczo-edukacyjnych pod nazwą „Konsultacje”.

(dowód: akta kontroli str. 90-92)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach - jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Olsztyn, dnia kwietnia 2016 r.

Kontroler
Zbigniew Lis
główny specjalista

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

.....
podpis

.....
podpis